

Slöseriombudsmannen är en viktig del av Skattebetalarnas arbete i frågan om minskat slöseri med våra skattepengar.

Mer läsning hittar du på facebook.com/sloseriombudsmannen

Almedalsveckan dyr för skattebetalarna

Trots att några myndigheter dragit ner på närvaron under årets Almedalsvecka kan runt 100 miljoner kronor av offentliga medel förbrukats. Det visar Skattebetalarnas årliga rapport om politikerveckan.

Text: **Mats Lundström**

Tidningen Gotlands Allehanda gjorde en enkät bland 28 myndigheter inför årets Almedalsvecka och hälften av dem skickar färre medarbetare i år och en fjärdedel har också minskat sin budget för Almedalen. Fyra av de fem myndigheter som satsade mest 2016 tillhör de som dragit ner mest.

Det är en framgång, men samtidigt ökade sex av de tillfrågade myndigheterna sin budget jämfört med förra året.

Av dem sticker Polisen ut mest, som ökade sina kostnader från 150 000 förra året till budgeterade 500 000 kronor i år. Rikspolischefen Anders Thornberg deltog i cirka 50 seminarier utöver polisens egna, berättar Carola Määttä, kommunikationsdirektör på polismyndigheten, för Sunt Förnuft:

– Då räknas inte kommandering och löner in, utan bara själva tältaktiviteten. Efter sommaren ska vi utvärdera om det var värt det.

Alternativkostnaden, det vill säga den betalda arbetstid som det offentliga

Carola Määttä

går miste om genom att i stället vara på plats i Almedalen, är det väldigt få som räknar med när kostnaderna uppskattas för det offentliga deltagande.

I Skattebetalarnas rapport räknas dock alla kostnader in vilket ger en avsevärt högre summa för det offentliga närvaro (se artikel till höger).

TOTALT ARRANGERADE STAT, kommun och landsting 514 evenemang vilket motsvarar nästan tolv procent av alla evenemang under veckan, enligt statistik från arrangören Region Gotland. Det är något färre än 2017 då siffran var 547.

Även om det var färre myndigheter på plats vägs det upp av att många landsting och även småkommuner deltog med fullt program. Ett exempel kommer från Dalarna som skickade 120 personer. Där chartrade Visit Dalarna och Region Dalarna ett eget plan som tog dem till politikerveckan.

Enbart flygnotan för de 78 deltagare som fick plats på planet uppgick till närmare 400 000 kronor, som naturligtvis bekostas av skattebetalarna. Endast sju seminarier arrangerades för att, som det heter, "sätta Dalarna på kartan":

– Vi uppmanar alla våra deltagare att ta med folkdräkterna, vi går gemensamt i folkdräkt tillsammans med spelmän och så reser vi naturligtvis en midsommarsång på plats, sa Ulrika Back Eriksson, projektsamordnare för "Almedalarna", till SVT inför resan.

I PLANET PÅ VÄG till Gotland passade Liza Lundberg (S), ordförande i Barn- och utbildningsnämnden i Falun, på att

Foto: Region Gotland

Visit Dalarna och Region Dalarna chartrade ett eget plan till Almedalen.

skriva en appell för sitt deltagande, publicerat i Dalarnas Tidning:

– Jag åker till Almedalen i dag och är stolt över att göra det. Jag vågar till och med säga att jag tycker det är klokt av lokalpolitiker runt om i Sverige att åka till Visby.

LILLA BURLÖVS KOMMUN i Skåne med 18 000 invånare anordnade hela 14 seminarier, flest av alla landets kommuner. Bland annat ett med temat "Ät frukost som barnen" och ett om expertens roll i framtiden. Om Stockholms stad anordnade lika många i relation till sin storlek skulle huvudstaden hålla i 750 seminarier.

– Lokalen för tre dagar är den största enskilda kostnaden, plus rese- och boendekostnaderna. Uppskattningsvis totalt 300 000 kronor, säger Burlövs kommundirektör, Lars-Åke Ståhl, när Sunt Förnuft ställer frågor.

Lars-Åke Ståhl

Är arbetstiden inräknad?

– Nej, men det är en kostnad som vi skulle betala oavsett.

Deltagarna hade ju kunnat göra annat under den här veckan, som att sköta sina ordinarie jobb...?

– Ja, en alternativkostnad är det förstås, säger Lars-Åke Ståhl. ■

Så mycket betalar du för det offentligas närvaro

DET ÄR SVÅRT ATT UPSKATTA hur mycket skattepengar det offentligas närvaro under Almedalsveckan uppgår till.

Det beror till stor del på bristande transparens hos de offentliga aktörerna när det gäller de verkliga kostnaderna.

Skattebetalarna har använt sig av två beräkningsmetoder, dels det offentligas egna uppgifter och dels en uppskattning av de totala kostnaderna för närvaron, inklusive alternativkostnaden.

Beräkningarna visar att enbart bland de offentliga aktörer som arrangerar evenemang handlar det om mellan 74 och 116 miljoner kronor beroende på beräkningsmetod.

Medelvärdet utifrån de två metoderna visar att kostnaderna uppgår till runt **100 miljoner kronor** under årets upplaga av Almedalsveckan.

Det finns dock mörkertal som är svåra att inkludera i de metoder som Skattebetalarnas använt i rapporten.

Här återfinns exempelvis East Swedens 17 evenemang och åtta av Västsvenska arenans 30 evenemang.

Ett annat mörkertal som också drabbar skattebetalarna är att många offentliga aktörer inte har en arrangörsroll utan är på plats bara för att delta som talare i andras evenemang, eller enbart för att nätverka och mingla.

– Det är inte nödvändigtvis fel att kommuner, landsting och myndigheter medverkar under politikerveckan, men allt för mycket skattepengar slösas bort utan nytta för dem som betalar, säger Slöseriombudsman Johan Gustafsson.

Avslöjat slöserier för 25 miljarder

Slöseriombudsmannen har bara under det första halvåret avslöjat slöserier för 25 miljarder och mycket tid återstår innan helåret kan summeras.

Under vååret har Skattebetalarna storsatsat på Slöseriombudsmannen för att slöserifrågan ska komma högre upp på agendan i valrörelsen. Det har givit resultat.

Bara under det första halvåret i år har Slöseriombudsmannen uppmärksammat slöseri med skattebetalarnas pengar för i storleksordningen 25 miljarder kronor.

– Det är knappast växelpengar ens i statsbudgeten och blir det inte bättre under resten av året motsvarar det 7 000 kronor per skattebetalare. Det är på goda grunder vi nog alla tycker att slöserifrågan borde diskuteras mer, säger Slöseriombudsmannen Johan Gustafsson som tillträdde i början av året.

Organisationen för Slöseriombudsmannen – SlösO – gjordes om vid årsskiftet från att ha varit ett personligt uppdrag till att

verksamheten bedrivs i Skattebetalarnas regi.

– Även om vi har förstärkt Slöseriombudsmannen kan vi inte upptäcka, granska och uppmärksamma allt slöseri. Men så länge slöseriet fortsätter ska vi vara en nagel i ögat på de makthavare som slösar med våra skattepengar.

Ombudsmannens flöde på Facebook har under det första halvåret varit omfattande och alltså kumulativt tangerat 25 miljarder i förslösade skattemedel.

– Man kan undra vad den socialdemokratiska ministern Gustav Möller skulle säga om den summan när han konstaterade att ”varje förslösad skattekrona är en stöld från folket.” Det är faktiskt lika sant än i dag, kommenterar Johan Gustafsson. ■

Angelägna och upprörande slöserier

Här några exempel ur flödet, stora och små, men angelägna slöserier:

→ **Försvarets svindyra helikoptrar:** En ny rapport visar att det är ännu dyrare att flyga med försvarets nya Helikopter 14 än man tidigare trott. Flygkostnaden landar på 242 000 kronor i timmen, vilket är sex gånger dyrare än Black Hawk (Helikopter 16) som "bara" kostar 40 000 kronor i timmen att flyga. Att kostnaden för Helikopter 16 är så hög beror delvis på att det krävs upp till 50 timmars underhåll i verkstaden för varje timme i luften. Försvaret vill nu sälja nio helikoptrar för att få ner kostnaderna.

→ **Sjukhusskandalen i Malmö:** Det kan inte finnas någon som inte tycker att misstag har begåtts och att skattepengar slösats bort på Nya Karolinska Sjukhuset. Nu är Region Skåne på väg att göra samma misstag, och ännu värre, vid bygget av det nya universitetssjukhuset i Malmö. Enligt kostnadsberäkningarna ser det faktiskt ut att bli 75 procent dyrare än NKS per kvadratmeter och drygt 40 procent dyrare per vårdplats när det står klart runt 2024. Totalt landar notan på 12,3 miljarder för skattebetalarna, om nu bara budget och tidplan håller.

→ **SD-politiker tog ut ersättning:** SD:s gruppledare i Älvkarleby i norra Uppland har tagit emot över 400 000 kronor i arvode under mandatperioden, trots att han knappt gått på ett enda möte han fått ersättning för. Han har inte heller skickat någon annan i sitt ställe och det är över 1,5 år sedan någon representerade SD på gruppledarträffarna. På frågan om han kommer betala tillbaka de skattepengar han fått, trots att han valt att låta bli att representera sina väljare, svarar SD-politikern: "Nej, jag tycker ändå att jag tagit mitt ansvar".

→ **Solsken över solet:** Regeringen har mångdubblat det statliga stödet till solet, trots att varken branschen eller regeringens egna expertmyndigheter vill ha det. Stödet uppgår till över en miljard om året. Klimatpolitik måste få kosta, men enligt experterna släpper solet ut mer koldioxid under livscykeln än elen i uttaget hemma.

→ **Skattefinansierad klimatångestterapi:** Skattefinansierad klimatångestterapi sprider sig över landet. Det började i Luleå men nu verkar fler kommuner få upp ögonen för detta nya grepp att bekämpa klimatförändringarna som får allt mer skattepengar. Slöseriombudsmannen har granskat klimatångestterapi och kan konstatera att Sverige hade kunnat minska utsläppen 200 gånger mer om politikerna i stället hade köpt utsläppsrätter för pengarna.

Ska den självlysande soffan för tolv miljoner sätta Uppsala på kartan? Om inte så var det ändå någon annan som betalade.

→ **Självlysande och uppvärmd soffa:** Uppsala har köpt en soffa för tolv miljoner kronor. Ja, du läste rätt. Tolv miljoner. Visserligen är den självlysande, uppvärmd och har plats för 250 personer där den står på Forumtorget bakom Åhléns. Stadsbyggnadsdirektör Mats Norrbom, som skrev under kontraktet på soffan, tror att soffan ska få "stan att leva upp lite."

→ **Dörrar i badhuset i Sundsvall:** Nybygget kostade 424 miljoner, men dörrarna tålde dock inte vatten och fick bytas för 300 000 kronor till.

→ **Regeringens kostsamma utnämningar:** Betalade över tolv miljoner till OECD för att Sida-chefen skulle få ett nytt toppjobb i Paris. Sedan sköt Sida till ytterligare fem miljoner för att anställa en strategisk rådgivare till sin tidigare generaldirektörs nya kontor. Totalt landade statens kostnad på 17,2 miljoner.

Rösta bort slöseriet!

Den 9 september är det dags att gå till valurnorna igen. Sverige ska få en ny regering och vi har nu chansen att rösta bort slösande politiker i kommuner, landsting och regioner. Nästan varje dag kan man läsa om nya exempel på hur våra makthavare slösar med skattepengar. Men trots att många miljarder slösas bort helt i onödan varje år har skatterna höjts med över 66 miljarder under mandatperioden.

Vi är många som tycker att frågan om hur våra skattepengar används borde komma högt upp på agendan i valrörelsen. En normalinkomsttagare med en lön strax under 31 000 kronor betalar totalt 54 procent i skatt. Förutom den synliga skatten ingår också arbetsgivaravgifter och konsumtionsskatter.

Slöseriombudsmannen tar inte ställning till hur hög eller låg skatten ska vara, men om fler visste hur mycket de faktiskt betalar i skatt skulle nog trycket att granska hur våra skattepengar används vara större. Skattepengarna går till många bra och viktiga saker, men allt för mycket slösas bort utan nytta för de som betalar.

Det är nu vi har möjlighet att ställa slösande politiker till svars, både på gator och torg och vid valurnorna. Ett problem i många kommuner är att allt för många politiker och tjänstemän verkar ha glömt att det är medborgarna de arbetar för och inte privata bolag. All offentlig verksamhet ska drivas till förmån för medborgarna och våra makthavare ska inte pyssla med massa saker som inte kommer medborgarna till gagn. Politiker måste sluta se sina kommuner som bolag som måste marknadsföras eller "sättas på kartan" och i stället fokusera på det innehåll de ger tillbaka till de medborgare som betalar i slutändan.

MEN ETT MINST LIKA allvarligt slöseri är politik som inte är effektiv och som inte levererar på de mål som politikerna säger sig vilja uppnå. Det finns tyvärr rätt många exempel, som en arbetsförmedling som nästan inte förmedlar några jobb eller varför inte regeringens stöd till elcyklar som varken gör till eller från för klimatet.

För ett par månader sedan ställde en enhällig riksdag sig bakom ett stärkt tjänstemannaansvar. Det är något som Slöseriombudsmannen och Skattebetalarna krävt under lång tid. Det är rimligt att tjänstemän som begår fel får ta konsekvenserna av sitt handlande och ett utvidgat straffrättsligt ansvar för offentliga tjänstemän är en viktig pusselbit för att minska slöseriet med skattepengar. Efter valet blir det upp till en ny regering att skärpa lagstiftningen på området.

Förhoppningsvis tycker du också att slöseri med skattepengar borde hamna högre upp på agendan inför höstens val. Vi har gjort vårt bästa för att det ska bli en viktig fråga i valrörelsen.

Kom ihåg att om alla värvar en blir vi snart dubbelt så många. ■

Allt för mycket slösas bort utan nytta för de som betalar.

i skatt skulle nog trycket att granska hur våra skattepengar används vara större. Skattepengarna går till många bra och viktiga saker, men allt för mycket slösas bort utan nytta för de som betalar.

Det är nu vi har möjlighet att ställa slösande politiker till svars, både på gator och torg och vid valurnorna. Ett problem i många kommuner är att allt för många politiker och tjänstemän verkar ha glömt att det är medborgarna de arbetar för och inte privata bolag. All offentlig verksamhet ska drivas till förmån för medborgarna och våra makthavare ska inte pyssla med massa saker som inte kommer medborgarna till gagn. Politiker måste sluta se sina kommuner som bolag som måste marknadsföras eller "sättas på kartan" och i stället fokusera på det innehåll de ger tillbaka till de medborgare som betalar i slutändan.

MEN ETT MINST LIKA allvarligt slöseri är politik som inte är effektiv och som inte levererar på de mål som politikerna säger sig vilja uppnå. Det finns tyvärr rätt många exempel, som en arbetsförmedling som nästan inte förmedlar några jobb eller varför inte regeringens stöd till elcyklar som varken gör till eller från för klimatet.

För ett par månader sedan ställde en enhällig riksdag sig bakom ett stärkt tjänstemannaansvar. Det är något som Slöseriombudsmannen och Skattebetalarna krävt under lång tid. Det är rimligt att tjänstemän som begår fel får ta konsekvenserna av sitt handlande och ett utvidgat straffrättsligt ansvar för offentliga tjänstemän är en viktig pusselbit för att minska slöseriet med skattepengar. Efter valet blir det upp till en ny regering att skärpa lagstiftningen på området.

Förhoppningsvis tycker du också att slöseri med skattepengar borde hamna högre upp på agendan inför höstens val. Vi har gjort vårt bästa för att det ska bli en viktig fråga i valrörelsen.

Kom ihåg att om alla värvar en blir vi snart dubbelt så många. ■

Johan Gustafsson, Slöseriombudsmannen